

SZŰZ MÁRIA

EFEZUSBAN

Leo Maria Schölzhorn

SZÜZ MÁRIA EFEZUSBAN

OMC

Bécs – Pozsony – Budapest

1990

Az eredeti mű címe és kiadója:
Maria in Ephesus
Fatimaverlag A-8011 Graz, Postfach 669

Fordította: Dr. Búzás József
Felelős szerkesztő: Borbély Péter

Copyright, 1990 der Ungarischen Übersetzung:
Opus Mystici Corporis Verlag
(in Verbindung mit dem Österreichischen Pastoralinstitut)

ISBN 80-900476-0-2

Meryem Ana

a törökországi új Mária szentély neve a kisázsiai Efezus régi történelmi talaján. Hírneve, jelentősége állandóan növekedik. Lehet, hogy a világ minden részéről jövő turisták számára, akik Anatólia látványosságait és a régi világkereskedelmi város, Efezus ásatásait felkeresik, külön élmény a romvárosból a Máriahegy szent körzetébe utazás a természeti szépségek miatt, a hívőknek pedig, akiknek módja van ideutazni vagy zarándokolni, rendkívül megragadó vallásos élményt jelenthet. Sokkal többet, mint az eddigi látványosságok és útiélmények.

Azokkal szeretné megismertetni a szentély jelentőségét ez az írás, akiknek nincs lehetősége ide zarándokolni.

A zsinat egyháza Szűz Mária jelentőségét a megváltás tervében részletesen kifejtette és az őt megillető helyet egyszer s mindenkorra kijelölte. Isten intézkedésének bizonyítékát látja abban, mennyire akarja, hogy Szűz Máriát az Isten Anyjának elismerjék és tiszteljék. Az egyház az ökumenikus törekvések kifejezését látja abban, hogy itt, Meryem Anában a keresztények és hívő mohamedánok minden ember közös anyjának tiszteletében egyesülnek.

„Meryem Ana” – Szűz Mária háza azt a helyet jelöli, ahol Szűz Mária egykor szűz. János gondviselése alatt élt. Így figyelmeztet ez a hely Jézus szavára, amivel anyját a szeretett tanítvány gondviselésére bízta.

Azt szeretnénk fejtegetésünkkel megmutatni, hogy nyolcvan év alatt a hívők szeretetben, buzgóságban és szorgalomban mit tapasztaltak evvel a hellyel kapcsolatban.

Az első lépést

a mai szentélyhez Julien Gouyet (+1899) francia pap tette meg. Francia fordításban olvasta azt a „Szűz Mária élete“ c. könyvet, amelyet Anna Katharina Emmerich (+1824) szavai szerint Clemens von Brentano készített el kéziratban, mielőtt 1842-ben meghalt. A könyv német nyelven 1851-ben jelent meg először. Emmerich Katalin elbeszélésében szerepel Szűz Mária utolsó éveinek pontos, részletes leírása, egyúttal elmondja a legapróbb részletekig a helyet és az utat, hogyan lehet eljutni a házhoz, ahol Szűz Mária lakott. Hogy a könyv adatainak helyességét ellenőrizze, Julien Gouyet 1881-ben útrakelt Egyiptomra, Palesztinán keresztül és Anatóliába ment. Végül október 18-án Efezustól délre a nehezen járható hegyen felfedezte egy kápolna romjait és feltételezte, hogy minden valószínűség szerint ez Szűz Mária egykori lakása. Sem az izmiri (Szmirna) érsek, sem az ottani szerzetesek nem tulajdonítottak nagyobb jelentőséget a felfedezésnek. A későbbi írásbeli ajánlat, hogy megveszik ezt a helyet, válasz nélkül maradt.

Egy évtized

múlt el. Az izmiri francia kórházban a „Keresztény Szeretet Leányainak“ főnöknője Maria de Mandat Grancey is olvasta Brentano írását. Rávette a lazaristák főnökét, P. Eugène Poulint, hogy ő is olvassa el a művet és ellenőrizze.

Némi vonakodás után eleget tett a kívánságnak. Minden megjegyzés nélkül közölte társaival, amit olvasott, azok kételkedve fogadták. Hogy véget vessen a vitának, egyikük, az elzászi születésű természettudós Henry Jung 1891-ben három társával együtt felderítő útra indult, Emmerich Katalin szövegével a kézben átkutatta az Efezustól délre fekvő területet. Annyira barátságtalan és rossz hírű volt ez a vidék, hogy csak nagy nehézségek árán sikerült vezetőt, ösvényt és hajcsárt találniuk. Az első két nap eredménytelenül telt el. A harmadik nap szomszúság gyötörte őket és így kénytelenek voltak megkérdezni egy dohányföldön dolgozó asszonyt, hol találhatnak vizet. Egy forráshoz vezető utat mutatott nekik. A forrástól tíz lépésnyire régi épület romjaira bukkantak, aminek jellegzetessége P. Jung legnagyobb csodálkozására emlékeztetett Emmerich Katalin leírására: „Az Istenanya nem magában Efezusban lakott, hanem olyan vidéken, ahol több ismerős keresztény nő már korábban megtelepedett. Lakása Jeruzsálemből jövet mintegy három és félórányi járásra Efezus előtt balra fekvő hegyen volt... Efezustól délre keskeny utak vezettek a vadon benőtt hegyre. E hegycsúcs közelében kissé dombos, szintén benőtt, mintegy félóra járásnyi területű síkság van: ott volt a település.” Az alapfalak maradványai is megfeleltek a látnok által megadott, Szűz Mária házáról szóló leírásnak. „Egyedül Szűz Mária háza volt kőből... A középen elhelyezett tűzhely két részre osztotta. A tűz az ajtókkal szemben a földön a fal mélyedésében égett, a fal mindkét oldalon lépcsőzetesen emelkedett a ház tetejéig... Az első részt könnyen mozgatható, fonott falak választották el a tűzhely mindkét oldalán a tűzhely mögötti rész-

től... Mellettük jobbra, balra könnyű ajtókon lehetett a ház leghátsóbb részébe menni, amely kellemesen, gazdagon tapétázott volt... A mennyezet oldalról boltozott volt. A tér legszélső kerek végét függöny választotta el. Ott imádkozott az Istenanya... Az imádság helyétől jobbra a falnak támaszkodó kis fürkében volt az Istenanya fekvőhelye: evvel szemben az imahelytől balra kis kamrában őrizték a ruhákat és szerszámokat. A kis fürkét szőnyegfüggöny választotta el a kamrák közti imahelytől. A függöny közepe előtt szokott imádkozni a Szűzanya, amikor dolgozott, vagy olvasott.“ A megmaradt alapfalak romjainak láttán a csodálkozók lelkében megelevenedtek Emmerich Katalin leírásai. 1891, július 29. volt.

Az expedíció tagjai megtudták azt is, hogy ezt a helyet ősidők óta „Panaya Kapulu“-nak nevezték. „Panaya“ az Istenanya görög elnevezése: Panhagia – legszentebb, a török Kapulu pedig kaput, ajtót, házat jelent. Ennek megismerése koronázta meg a kutatást: valóban Szűz Mária házának maradványait találták meg.

Szűz Mária házának

megtalálása egész sor kutatás, vizsgálat, irodalmi tevékenység eredménye. Hamarosan további expedíciókat szerveztek papok, tudósok, régészek és építészek vezetésével. Ők is bizonyítottak találták a látnok adatait. Legeredményesebbek a Szűz Mária házában és annak közvetlen közelében végzett ásatások voltak, amelyek korábbi

keresztény település létezését bizonyítják Szűz Mária háza körül. Többek között megállapították azt is, hogy az épületmaradványok alapjai még az első századból valók, míg az alapoknak megfelelő felépítmények már bizánci eredetűek és jellegűek. Rendkívül jelentős volt Szűz Mária háza tűzhelyének megtalálása. Ezt a helyet fekete kövek és hamu maradvány jelezte. Vívezetékeket, korsókat, lámpákat, különféle használati tárgyak maradványait és még sírokat is találtak Konstantin és Jusztinián korabeli érmekkel. A kutatások igazolták, hogy az egész terület zárt település volt, aminek központja Panaya Kapulu.

Az egyik ilyen fontos expedíción P. Jungon kívül részt vett Julien Gouyet abbé is, aki annyi év fáradsága és szenvedése után bizonyítva látta, amit elsőként sejtett meg. Utolsó erejével lelkes könyvet írt erről a témáról.

E tiszteletreméltó helyek meglátogatásakor P. Eugène Poulin, aki hosszú ideig az izmiri lazaristák házfőnöke volt, meggyőződött azok valóságáról. Később Gabrielovich álnévvel tanulmány sorozatban akarta megismertetni a világgal Panaya Kapulut és megvédelmezte az ellentétes véleményekkel szemben.

Különös jelentősége van

a helyi hagyományoknak. Az Efezustól keletre fekvő hegyekben, Panaya Kapulutól nyolc kilométernyire fekszik Kirkindzse (ma Szerendzse) falu. A görögök Kisázsiaiból való kiűzéséig (1922) négyezer ortodox keresztény lakta.

Ezek azt állították, hogy ők a régi keresztény Efezus lakóinak utódai, akik Mohamed követői elől menekültek ide. Ősidőktől kezdve elterjedt az a meggyőződés, hogy Szűz Mária ebben a házban élt és halt meg. Évente papjuk vezetésével százával zarándokoltak ide augusztus 15-én, hogy a romoknál megünnepeljék Szűz Mária elszenderedésének és mennybevitelének emlékét. Azt a tényt, hogy az ortodox liturgikus nyelv Jeruzsálemben tette Szűz Máriának elszenderedését és mennybevitelét, tévedésnek tartották.

Polgármesterük, Constantinides ügyvéd 1892 decemberében írásba foglalta a további helyi hagyományt: „A mi Urunk Jézus Krisztus megfeszítése után Szűzanyánk, az Istenanya Jeruzsálemben maradt szent János oltalma alatt. Efezusba jöttek később és a Szent Szűz berendezett egy barlangot Efezus városának nyugati részén Budrun hegyén északnyíra. Ott rejtőzködött a Szűzanya a pogányok üldözése miatt. Ezt a barlangot „Ghizli Panagiának“, a „rejtőző Legszentebbnek“, illetve a Legszentebb rejtékének nevezték. Ennek emléknapiját: a „Zoodoku-Pygis“-t (életadó forrás) húsvét után pénteken ünnepelték.” Megőrizték egy másik Szűzanyának szentelt kápolna emlékét is. Ez a síkságon állt „Karaklia-Panagia“ (a Legszentebb platánoknál). Ennek ünnepe november 21. volt. Az augusztusi ünnepeken a környező helyek mohamedán lakói is részt vettek mint zarándokok. A romokat a maguk szentélyének is tekintették. A Korán szerint – amely 72 esetben említi Szűz Máriát – egyetlen ember büntelen: a Próféta Jézus szűz édesanyja. A mennybemenetelt is vallja a Korán. Oktatja a híveket, hogy tisztelettel

és dicsérettel vegyék körül Szűz Máriát. Így a mohamedánok is szívesen veszik igénybe Szűz Mária anyai segítségét.

Az egyházi állásfoglalást

Timoni CM izmiri érsek 1892, november 1-i helyszíni vizsgálata 14 résztvevővel alapozta meg. Közöttük volt P. Poulin és Jung. A jegyzőkönyvben mindnyájan vallották: „Afelé hajlunk, hogy a Panaya Kapulu rom a Szent Szűz lakásának maradványa.” Timoni érsek megengedte istentisztelet tartását ezen a helyen. A későbbi izmiri érsek is kiálltak az egyházmegyéjük területén lévő szent hely valódisága mellett minden támadás ellenére is, és amint ilyen esetben szokás, kinyilvánították, hogy mindenkinek joga van erről magánvéleményt alkotnia.

Már 1892 januárjában Maria de Mandat-Grancey vincés apáca előljáróinak engedélyével a vagyonából megvásárolta a mostani búcsújáróhely területét egy töröktől. A telekkönyvi bejegyzés szerint „háromkapus kolostor”. Ebből arra lehet következtetni, hogy Mária mennybevétele után valamikor kolostor lehetett. Később Mária nővér P. Poulinnak adta tulajdonát, ő pedig végrendeletileg P. Euzetre hagyta. Ő viszont 1952 végén az újonnan alapított „Törökország katolikus alattvalóinak Egyesülete” gondozására bízta a szentélyt.

Katolikus zarándoklatok

az új szentélyhez – ami még csupán rom volt – elkezdődnek. Kirkindzse lakóinak zarándoklata – nehéz, ötórás út az Istenanya mennybevételeének ünnepén – példa volt a 80 kilométernyire fekvő Izmir híveinek, hogy kövessék őket. Szerény eszközökkel kezdték el a romok szépítését. 1896-ban bronz szobrot állítottak a szentély elé. A szobor a csodás érem Istenanyját ábrázolja. Ugyanebben az évben Szűz Mária házának hátsó részén, bal oldalon forrás fakadt, ami a padozat alatt folyva az előtér alatti medencébe ömlik. Ez a víz a felfedezett tűzhely hamujával együtt már abban az évben zarándokokat és zarándokcsoportokat vonzott a szentélyhez. Gondolnunk kell arra, hogy az egykori zarándoklatok nagy nehézségekkel jártak, mert Efzustól még tizenöt kilométeres utat kellett megtenni a „Fülemülehegyig“. Egyházi jóváhagyás nélküli megbízható hírek egész sor csodálatos gyógyulásról szólnak, melyek a víz és alkalmasint a hamu használatával történtek.

Az 1914-es év gyors véget vetett a zarándoklatoknak. A vidék hadi terület és zavargások színtere lett. Ezekben az években a romok több károsodást szenvedtek és a háború után a bronz szobrot is egy árokban találták meg csonka kézzel. Így áll ma is a szentély egy szerény oltárán. Úgy látszott, hogy ezek az események teljesen tönkretették P. Poulin művét, de 1928-ban, halála előtt töretlen reménnyel írta: „Panaya, Lázárhoz hasonlóan előjössz a sírból.“

A közbeeső idő

ezen események és Meryem Ana napjainkbeli nagy fellendülése között nem múlt el haszontalanul.

A katolikus közösség a Panaya Kapuluról szóló írások egész sorát ismertette meg és állást foglalhatott evvel kapcsolatban. Heves irodalmi harc is kerekedett a kérdés körül, hogy Szűz Mária valóban ezen a helyen élt-e Efezus mellett? A viták különösen azon a ponton éleződtek ki, hogyha Szűz Mária valóban Meryem Anában élt, vajon itt is halt meg és innen vitetett a mennybe? Pont ez a feltételezés ellenkezett legjobban az egyházi felfogással. A megfontolások középpontjában mindig Emmerich Katalin állt.

Sok fényt derítettek a dologra az efezusi romok ásatásai, melyeket 1896-ban az osztrák régészeti intézet kezdett és megszakításokkal ugyan, de nagy szorgalommal és szakértelemmel folytat ma is.

Mit tudunk

a szentírásból Szűz Mária életéről az Úr mennybemenetele és Szűz Mária mennybevétele közti időből? Egyetlen mondatot. Az Apostolok Cselekedetei beszámol arról, hogy az Úr mennybemenetele után az apostolok az Olajfák hegyéről visszatértek Jeruzsálembe, az utolsó vacsora emeleti termébe mentek és ott tartózkodtak. Felsorolja ez

a szentírási rész a tizenegy apostol nevét, majd így folytatja: „Mindannyian egy szívvel, lélekkel állhatatosan imádkoztak az asszonyokkal, Máriával, Jézus Anyjával és testvéreivel együtt.” (*ApCsel. 1.12-14.*) Semmi többet.

Bizonyára Szűz Máriára is leszállt a Szentlélek és még mélyebb kegyelmi hatást váltott ki benne a kegyelem teljessége mellett. Ebben a fényben és evvel az erővel látta és vállalta új feladatait. A megdicsőült Úr itthagya a földön, Szűz Mária pedig várakozással telt szívvel várta az ismeretlen órát, amikor lelke végérvényesen és a végső beteljesedéssel egyesül Jézussal. Evvel a várakozással kellett teljesítenie kötelességét. Krisztus tanítását el kellett vinni minden emberhez, hogy új élet keletkezzen bennük. Ki más lehetett a fiatal egyház jobb támasza, mint ő, aki kezdettől fogva a legszorosabb kapcsolatban volt a Megváltóval és művével? Amint eddig, most is hívő szolgálattal várta a mindenkori körülményektől az Isten akarátának megismerését. Mindig és mindenütt Krisztust tartotta szem előtt, minden emberben testvért látott, mindenki-
ben, akivel csak találkozott, az istenhasonlóság nyomát fedezte fel, ami nagy feladatra képesít; hogy Krisztus társörököse legyen. Mindig kész volt a segítő, anyai szolgálatra.

Nagy odaadással követte azok tevékenységét, akiknek feladata volt Isten tanítását vinni a tudatlanokhoz és várakozókhoz. A közösség ügye, növekedése, üldöztetése, sorsa, állandóan foglalkoztatta. Mindent imádságban beszélt meg Istennel. Szíve egyedül csak Istenre irányult, életének központja a keresztáldozat végtelen megismerése, „a kenyértörés közössége“, a szentáldozás. Bár sohase kér-

kedett az isteni Fiához kapcsolódó titkaival, mégis állandóan kész volt tudásának gazdag kincseit közölni másokkal, hogyha tiszta szívből kérték. Mindenekelőtt az apostolok merítették hálásan ebből a forrásból. Különböznélünk bármit is Jézus gyermekkorából?

Különböznélünk a Nagyasszony tiszteletreméltó alakját szent hallgatás vette körül. Szükség volt erre a hallgatásra. Hát nem fenyegette személyének mély titkát a megszenteltség-ellenítés állandó veszedelme? Hát nem volt szükséges hallgatni róla, hogy látható alakja ne akadályozza a láthatatlan Krisztus megtalálását? Hát nem volt-e a szerető tapintat parancsa hogy ne beszéljen róla, hiszen lényegének alapvonása maradt a csendes rejtőzés vágya?

Ezért hallgat a szentírás Szűz Mária életének utolsó szakaszáról. Ennek a hallgatásnak ki kellett terjednie az apostolra is, akit Jézus nagyon szeretett, akinek gondozására bízta a kereszten az édesanyját, és aki „házába fogadta“ Szűz Máriát. Továbbá azt is meg kell gondolni, elképzelhetetlen, hogy a tanítvány figyelmen kívül hagyta volna Mesterének végső akaratát, amikor elhagyta hazáját, hogy apostoli kötelességét idegen földön teljesítse. Hát nem készítette a szíve mélye is, hogy élete végéig gondoskodjon Szűz Máriáról, és amennyire csak lehetséges, mindig szem előtt tartsa? Ezért hallgat az egyház arról, miként teljesítette a tanítvány Jézus megbízását, hallgat közös tartózkodási helyükről, Szűz Mária haláláról és mennybevételéről is.

Írásos bizonyíték

is van arról a tényről, hogy Szűz Mária és szent János Efezusban élt, de ez nagyon foghíjas. A szt. János akták és Polikratész efezusi püspök bizonyítja a második században, hogy az apostol Efezusban élt és halt meg. A második század végén írja a kisázsiai származású Iréneusz: „János Efezusban adta ki az evangéliumot.” Hogy már korábban ment Ázsia tartományba, – aminek fővárosa Efezus – bizonyítja Tertullianus († 220 után). Szt. Jeromos († 420) korábbi tanúktól tudja, hogy szt. Jánosnak kicsi, barátságos otthona és sok jóbarátja volt; továbbá arról is biztosít, hogy az „apostol alapította Kisázsia összes egyházát és ő kormányozta őket”. A kisázsiai egyházak irányítását bizonyítja a Jelenések könyve, amit szt. János patmoszi száműzetésének idejében írt. Hét levelet küld a hét egyházközségnek, az egyiket éppen az efezusinak. Végül nem érdektelen Toursi Gergely († 594) megjegyzése: „Efezusban volt egy eső- és viharálló hely, ahol szt. János az evangéliumát írta... Négy fal egy egész közeli hegy csúcsán.” Az embernek kísértése van arra, hogy Szűz Mária házára gondoljon, de erre nincs semmi bizonyíték.

Az egyházi irodalomban majdnem teljesen ismeretlen, hogy Szűz Mária és szent János Efezus területén élt. Thébei Hippolit írja (700 körül), hogy szent János a szent Szület Efezusba vezette. Mindkettejük Efezus területén való tartózkodása mellett kardoskodik Sziria monofizita jakobitáinak írása (X–XIII. század). Ezt az ismeretüket megbízható, régi hagyományokból merítették, ami Szi-

riának és Jeruzsálemnek közelsége miatt rendkívül értékes. Végül további bizonyítékot szolgáltat az a hivatalos okmány, amivel az efezusi ökumenikus zsinat 431. június 23-án értesíti Konstantinápolyt püspökének, Nesztóriusz-nak elítéléséről. Külön kiemeli, hogy Efezus szoros kapcsolatban van a teológus szt. Jánossal és a szűz Istenanyával, Máriával.

Ásatásokkal tárták fel

a nagy temető területét a Pion-hegy (Panayir Dagh) északi lankáján. Ennek több rétege van részben kiemelkedő boltozatos épületekkel és több mint 700 sírral. Ezek az ásatások igazolták az efezusi görögöknél és a törököknél is élő hagyományt, ami szerint a Pion-hegyen egy keresztényüldözés alkalmával (valószínűleg Decius alatt) hét ifjút befalaztak a hegy egyik barlangjába, és ezek az ifjak száz év múlva életre keltek, hogy tanúi legyenek a test feltámadásának. Sírjuk számos zarándoklat célja a „hét alvó coemeteriumával együtt“. A hagyomány másik része állítja, hogy a hét ifjú Mária Magdolna barlangjába menekült, ott fogták el és befalazták őket. Ezt igazolja a legrégibb bizánci „synaxar“ (liturgikus segédkönyv). „A barlang bejáratánál van eltemetve Mária Magdolna abban a barlangban, ahol a hét boldog ifjú elszenderült.“ 905 táján Mária Magdolna maradványait Konstantinápolyba vitték, onnan kerültek át a XIII. század folyamán Franciaországba. Így az a nő is, aki Jézus követőjéhez tartozott, a kereszt alatt

állt és feltámadásának első tanúja volt, az első efezusi keresztény közösséghez tartozott, amelyet szt. János a jeruzsálemi menekültekből alapított.

Izmirből jövet

a zarándok a keresztény megemlékezés első helyét, a várhegyet látja, amit „Ayasoluk-dombnak“ (a szent hittudós dombjának) is mondanak. Ennek a tövében van Szel-dzsuk. Nem a dombot koronázó citadella, a körbástyák vagy a bizánci erődítmények vonzzák a zarándokokat, hanem szent János sírja, Efezus városának legértékesebb kora-keresztény építészeti emléke. Az ásatások folyamán a domb középmagasságán fekvő apostolsír került előtérbe, míg a hegy csúcsán lévő templomot még nem tárták fel, és majd talán később árulja el titkát.

Szent János halála után (100 táján) sírját azonnal tisztelték. Először csak egyszerű emlékhely. A II. században már bizonyíthatóan falazott sírkamra. Azután keletkezett a keresztalakú síremlék, ami fölé hatalmas templomot emeltek, valószínűleg a IV. században. Közelkelet kiemelkedő zarándokhelye volt a templom. Celesztin pápa felszólítására az efezusi zsinat atyái is „tisztelték a nagy apostol maradványait, az apostolét, aki ott prédikált“. Számolva a mind nagyobbá váló tömegzarándoklattal Jusztinianusz császár (527–565) a konstantinápolyi Hagia Sophia építésével egyidőben hatalmas kupolás bazilikát építtetett a régi templom helyére. Ez sokkal nagyobb és pom-

pásabb volt, mint a régi. Az épület magva most is, mint azelőtt, a földalatti kriptá az apostol sírjával.

A szentély is osztozott a pusztuló város sorsában. Amikor a szeldzsukok nemzetsége került uralomra, kirabolta a nagyszerű templomot és mohamedán imaházzá alakította át, majd bazár lett belőle. Végül földrengés végzett a büszke épülettel és kíméletlenül romba döntött mindent.

Napjainkban nagy művészi és szakértelemmel helyreállították a juszтиниánuusi bazilika egy részét. A tiszteletreméltó hely elgondolkodtató elmélkedésre készíti a zárándokot, hogy elgondolkodjon az egykor pogány Efezus sorsáról, ami ennek a hegynek a lábától a tengerig terjedt, majd nagy keresztény közösség lett. A pogány város meghódítása Krisztus számára az apostolfejedelem szent Pál háromévi szívós munkájának eredménye. Az Apostolok Cselekedeteinek 18. és 19. fejezete mondja el, hogyan került oda, hogyan lépett fel, milyen csodákat művelt és milyen veszedelembé került Demetrius ezüstműves lázadásakor. Az általa alapított egyházközséggel való kapcsolatának bizonyítéka, hogy kedves tanítványát, Timóteust tette a város püspökévé. Szent Pál vértanúsága után még sokáig szent János szervezte innen az összes kisázsiai egyházközségeket és védte őket a hitet-veszélyeztető áramlatokkal szemben. Sohasem ellenségeskedett a környezetében élő pogányokkal, hanem türelemmel várta Krisztus győzelmét a tanítás hirdetésétől, a Megváltó szeretetétől és azok példájától, akik már hittek. Nagyon sok szívet hódított meg így Efezusban, és a keresztény közösség egyre nőtt. Az egész város újjongott, amikor szent János visszatért a patmoszi száműzetésből. A hit győzelmes erejének

további jele – amiről szent János olyan szívesen beszélt – beláthatatlan; még másfél századon át látták szent János sírjának zarándokai közvetlenül a hegy tövében az „Artemisziomot”, Artemisz istennő (a latin Diana) büszke szentélyét. A város legnagyobb ereje az istennő tiszteletének ezeréves története. Ebből a kultusból élt a fél város. Ezalatt a hosszú idő alatt ötször építettek szentélyt a régi helyébe. Mindig szebbet. A gótok 263-as gyűjtogatása után lassankint omladozni kezdett. A rommező felett pedig egyre inkább nőtt az apostol sírjának tisztelete.

Szűz Mária tisztelete

rendkívül nagy volt Efezusban, és a közösség mindig különlegesen ragaszkodott Jézus Anyjához. Ezt azzal bizonyította be, hogy a keresztény vallás szabad gyakorlásának engedélyezésekor a IV. században a város templomát Szűz Mária tiszteletére építették és szentelték. A keresztények a nagyon mozgalmas kikötőnegyedben 265 méter hosszú telket vásároltak, azon oszlopcsarnokkal körülvett belső udvart, majd előcsarnokos templomot, kórust, apszist, püspöki lakást építettek. Ismereteink szerint ez volt a világ első Mária nevet viselő temploma. Rómában csak az V. században épült Mária templom, a Santa Maria Maggiore. Jeruzsálemben már 390-ben felépítették a Hagia Sophia templomot, de abban az időben még nem hozták kapcsolatba ezt a helyet Szűz Mária mennybevételével. Az első Mária templomot Jeruzsálemben 530-ban építették. Az el-

ső efezusi Mária templom világhírű lett a 431-es efezusi zsinat révén. A súlyos események: háborús támadások, földrengés miatt később kétszer átalakították; a VII. században a püspök lakását szent János bazilikája mellé vitték, – nem tudni mikor, a templom épülete összedőlt és a Mária templom tönkrement.

Az egykori zsinati templom romjainál a török kormány meghívására néhány nappal a II. Vatikáni zsinat kezdete előtt pápai küldöttség istentiszteletet tartott, hogy ezen a szent helyen Isten áldását kérje a kezdődő nagy munkához. (XII. Pius pápa megengedte az ide zarándokló papoknak, hogy az év egész folyamán Mária istenanyaságának, a szent János bazilikában az apostol, és Meryem Anában Szűz Mária mennybevételének ünnepi miséjét mondhassák.)

A zsinati templomban

431 pünkösdjén a világegyház 290 tisztségviselője jött össze, hogy megvitassa, milyen méltóság illeti meg Szűz Máriát. Nesztóriusz konstantinápolyi pátriárka azt tanította, hogy Szűz Mária csak Jézus emberi természetének anyja és az isteni természetének nem, ezért csak „krisztusszülőnek” szabad nevezni. A zsinati határozat I. Celesztin pápa határozatával Cirill alexandriai pátriárka tanítását fogadta el, ami szerint Szűz Mária valóságos istenanya, nem az isteni természeté önmagában, hanem a megtestesült Ige anyja, ez magába foglalja az emberi természetet

is. Mária így valóban „Theotokosz” – istenszülő istenanya. A hívők feszülten várták a tanácskozás eredményét. Amikor kihirdették az eredményt, határtalan volt az öröm. A város fényárba öltözött, a püspököket fáklyás menetben kísérték haza és első ízben csendült fel az imádság: „Istenszülő Szűz Mária, Istennek szent Anyja, könyörögj éretünk!” A zsinat határozata a keleti és nyugati egyház közös Mária-tanának alapja. Ettől kezdve Szűz Mária a Gyermekkel minden nép közös kincse. Sajátos máriatiszteleet központja lett Bizánc, és ez mindmáig az ortodox egyházak Mária ikonjaiban és ikonosztázaiban mutatkozik meg. Az efezusi zsinat 1500. évfordulójára írta XI. Pius a „Lux veritatis” enciklikában: „Megengedheti-e Szűz Mária, – akit pont Kelet elszakadt népei olyan forró jámborsággal és szeretettel tisztelnek –, hogy továbbra is távolmaradjanak az egyház egységétől és Fiától, akinek földi helytartója mi vagyunk? Tovább kell-e még tartania a sajnálatos szakadásnak? Bár visszatérnének a közös atyához, akinek ítéletét az efezusi zsinati atyák örömteli engedelmességgel fogadták és mint a hit őrzői egyhangú tetszéssel üdvözölték.” Ezek a szavak nekünk ma, az ökumenikus találkozás idején sokkal többet jelentenek, mint annak idején.

Emmerich Katalin

mint ötödik gyermek született a Münster körzet egyik falujában élő szegény kisparaszt kilencgyermekes családjá-

ban. 28 éves koráig a szolgáló nehéz munkáját végezte. További éveit Dülmenben töltötte. Példaképe volt a hősi erénynek, a mély hitnek, az igazi alázatnak, a segítő felebaráti szeretetnek, a bámulatos imádságos lelkületnek és áldozatkészségnek. Krisztus sebhelyeit hordozta testén. Rendkívüli adottsággal szemlélhette a szentírásban szereplő eseményeket. Mintha személyesen vett volna részt az Isten Fiának és Szűz Anyjának földi életében. Ő térítette meg Clemens Brentanot, aki leírta a látomások nagy részét.

Az írások értékelésénél mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy a tudományban nem ismeretlen az időben és térben távoli dolgok átélésének adománya. Pont napjainkban fáradoznak ennek a titoknak felderítésén. Az egyház álláspontjánál rendkívül lényeges, hogy a látnok nagy erkölcsi értéke kétség felett álljon. Továbbá a látott tárgyak és események nem ellenkezhetnek a katolikus hittel és erkölccsel. A szentírás szellemével töltött képek annyira megjelenítik az istenit, hogy fellobban bennük az Isten tisztelete, és szeretete és így a legjobban tudnak bevezetni Jézus és édesanyja életének szellemébe. Ezért adják ki ezt a művet már száz év óta ismételten, püspöki engedéllyel. A szemlélt események helyességéről a látnok világos, aprólékos részletekbe menő emlékezete kezeskedik. Ennek ellenére nem kell állítani, hogy ezek a leírások tévedésmentesek. Isten akarata volt, hogy Szűz Mária házát Emmerich Katalin adatai alapján fedezzék fel. Megpróbálhatjuk ezért további adatai alapján megerősíteni Szűz Mária életének utolsó szakaszáról alkotott elképzelésünket.

Brentano beszámolójának

határozott megállapítása Krisztus mennybemenetele és Szűz Mária mennybevétele közti időről: „Az Istenanya Krisztus mennybementele után három évig a Sionon élt – az utolsó vacsora termének előterében –, három évig Betániában, majd kilenc évig Efezusban, ahová szent János vitte. A Jeruzsálemben töltött három év alatt a zsinagóga üldözte a fiatal kereszténységet. Szent Péter és János apostol működése állandó veszedelmet jelentett mindkettőjüknek (*ApCsel.* 3,4.), de olyan nagy tekintélyük volt a nép előtt, hogy a zsidók sokáig nem merték az egyház vezetőit bántani, üldözték viszont az egyes keresztényeket. Csúcspontot jelentett István diákonus megkövezése, utána nagy keresztényüldözés tört ki. (Ez az esemény, hogyha Krisztus halálának évét Kr. u. 30-ra tesszük, 32-ben történhetett.) A hívők közül sokan menekültek Szamáriába, ahová szt. Péter és szt. János hamarosan elvitte az evangéliumot. Biztos hagyományt igazol Toursi Gergely, ami szerint az apostolok a következő évben különböző missziós területekre mentek. Szent János Kisázsiába indult. Máriát féltve előbb Betániába vitte Lázár családjához, őket akkor még nem zaklatták.

„Szent János (Efezus mellett) felépítette az Istenanya házát, mielőtt még odavitte. Amikor Mária ott letelepedett, már több keresztény család élt azon a környéken... A heves keresztényüldözés elől menekültek ide. Mivel a környezetet és a barlangokat úgy használták fel menedékkül, amint azt a természet felkínálta, ezért lakásaik remeteszerűek voltak, többnyire negyedórányra egymástól és az

egész környék szétszórt falusi közösségnek látszott.“ Így éltek a jeruzsálemi menekültek távol az Efezusban élő számos zsidó gyűlöletétől és távol a pogányok fanatizmusától.

„Az Istenanya szolgálójával lakott a házban. Ő szerezte be a kevés táplálékot, amire szükségük volt. Néha meglátogatta őket egy apostol vagy tanítvány. Legtöbbször egy férfit láttam náluk bemenni és kijönni, akit szt. Jánosnak tartottam. Sem itt, sem Jeruzsálemben nem volt állandóan Szűz Mária közelében, mindig úton volt.“ Bizonyára mindig megáldoztatta, amikor jött.

A ház mögött a hegyre vezető úton bizonyos keresztutat készített az Istenanya. Míg Jeruzsálemben lakott, Fiának halála után sohasem mulasztotta el végigjárni a szenvedés útját könnyek és együttérzés között. Az útnak azokat a helyeit, ahol Jézus különösen szenvedett, lépteivel mérte meg és választotta el egymástól. Szeretete nem élhetett a szenvedés állandó átélmelkedése nélkül. Így láthattam, hogy az Istenanya hamarosan megérkezése után nap mint nap a háza mögötti hegyre vezető úton a szenvedés útján elmélkedve járt. Eleinte egyedül ment. Annyit lépett, mégpedig mindannyiszor bizonyos távolságnyira egymástól, mint ahányszor baj érte Jézust. Minden helyre követ helyezett, vagy megjelölte a fát. Az út erdőbe vezetett, ahol egy dombon megjelölte a Kálváriát és egy másik domb kis barlangjában Krisztus sírját jelölte meg. Amikor az Istenanya így kimérte a 12 stációs keresztutat, csendesen elmélkedve ment vissza szolgálójával együtt... Akkor még jobban elrendezték a stációkat. Láttam, hogy az Istenanya kis írószerszámmal felírja a megjelölt köre a hely

jelentését, a léptek számát stb. Azt is láttam, hogy az Is-
tenanya szolgálójával kitisztogatta a szentsír barlangot és
előkészítette az imádsághoz. Akkoriban úgy láttam, hogy
nincs kereszt, vagy kép a helyeken, csupán az egyszerű,
írásos kövek voltak ott. A többszöri rendezgetés után min-
dig járhatóbb és szebb lett a hely. Isten Anyjának halála
után láttam, hogy keresztények járnak ezen az úton, letér-
delnek és megcsókolják a földet.”

További adatokkal szolgál az egyháziilag még nem igazolt,
stigmatizált belga Rosalie Püt (1868–1919). Szűz Mária
háza melletti keresztúton a következő állomásokat látta:

1. Az olajfákhegyi szenvedés.
2. Az Úr éjszakája a börtönben.
3. A kereszthalálra ítélet.
4. A gonosz ordítózás és kiáltozás.
5. Szűz Mária meglátja a keresztet hordozó Jézust.
6. Találkozás.
7. Az első esés a kereszt súlya alatt.
8. A fájdalom, hogy nem tud segíteni a fián.
9. A második elesés a kereszt alatt.
10. A kereszt a Kálvária hegyen.
11. Jézus megfeszítésének örülő tömeg.
12. Keresztrefeszítés.

Néhány állomás, amit Püt adatai alapján megtaláltak,
később felédésbe merült. Ezek a ház mögött az efezusi út-
tal párhuzamos vonalon voltak, az efezusi és araviai
(Eroglu) közti magaslaton.

Szűz Mária életének utolsó éveit

Brentano így írja le Emmerich Katalin elbeszélése szerint: „Az Istenanya Jézus mennybemenetele után még 14 évig és két hónapig élt. 23 nap híján 64 éves volt. Életének utolsó évében mindig csendesebbnek és bensőségebbnek látszott. Nem volt rajta ránc vagy az öregedés bármi jele... Jézus mennybemenetele után Szűz Mária egész lényének kifejezése a növekvő, önmagát emésztő vágyódás...”

Emmerich Katalin szerint Szűz Mária az Efezus melletti házban halt meg, a keresztút sírbarlangjába temették és onnan vétetett a mennybe. Azt is megemlíti, hogy Szűz Mária egyik jeruzsálemi tartózkodása alkalmával kőszírt készítettek a Getszemáni kertben, de azt nem használták. Szűz Mária halálának és mennybevételének leírása egyszerű és megragadó szépségű. Nem merjük eldönteni, hogy Szűz Mária halálhelyének kérdését Emmerich Katalin kelően bizonyította-e, bármennyire fontos is ez a kérdés. Hogyha elfogadjuk Szűz Mária életkorának adatait, akkor elszenderedésének ideje mostani időszámításunk szerint a 44. év. Ebben az időben kezdte meg missziós tevékenységét szent Pál.

1947 őszén

Dr. Karl Gschwind svájci pap számárháton zarándokolt a Fülemlülehegy (Bülbül-Dagh) köves útján Panaya Kapulu-

ba. Elhagyatott, romos volt a kis templom, közel s távolban nincs senki. Dr. Gschwind 37 évi lelkipásztori munka után elhatározta, hogy feléleszti Törökország keresztény emlékhelyeit a feledésből. A szent helyekről szóló írásai révén kapcsolatot teremtett befolyásos személyekkel és megnyerte bizalmukat. Az éppen elkezdődő török turizmus is egyengette az utat. Így támadt fel újra Panaya Kapulu is.

Az isztambuli osztrák Szent György Intézetben született a gondolat, hogy Szűz Mária mennybevétele dogmájának kihirdetése alkalmával (1950, nov. 1.) zarándoklatot szervezzenek Panaya Kapuluba. A gondolat sokaknak tetszett. Az illetékes török hatóságok támogatásával, Josef Descufi izmiri és isztambuli érsek védnökségével megtörtént a zarándoklat. Huszonkétórás hajózás után a nem jelentéktelen csoport Izmirbe érkezett és onnan autóbusszal mentek Efezusba, majd gyalog tették meg az utat a Füle-müle-hegyre.

A nehéz kapaszkodás után a romos, tetőtlen templomban megható, zarándok-istentiszteletet tartottak. Október 29. volt. Ez az ünnepség a kis szentélyben az új élet kezdete. A dogma kihirdetésének napján az ország minden újsága írt Szűz Máriáról, Rómáról és Panaya Kapuluról.

Ezután meglepő sorozatban döntő fontosságú események történtek. Az izmiri érsek engedélyével a török kormány Menderes miniszterelnök irányításával elrendelte 1951 áprilisában, hogy azonnal építsenek utat Szeldzsukból a hegyen át Panaya Kapuluba. Az út három hónap alatt elkészült és a szent körzetben a tenger szintje fölött 450 méter magasban parkoló térrel ér véget. Az új utat „Mária útjá-

nak“ és a Csalogány-hegyet „Máriahegynek“ (Meryem-Dagh) nevezték, a „Panaya Kapulut“ pedig „Meryem Anának“.

Az érsek elhatározta és az erre összehívott bizottsággal hamarosan elvégeztette a kis templom restaurálását. Az alapfalat érintetlenül hagyták, a felmenő falakat majdnem teljesen megújították és lapos kupolával fedték. A régi és az újonnan felépített falak közötti határt kívülről vörös vonal jelzi. Egyenes fasorokat telepítettek, az előteret alaposan megnövelték és a ház körül is utat építettek. Azon voltak, hogy az épületnek falusias, antik külsőt adjanak és a korábbi összképet lehetőleg hűen állítsák helyre. Az előcsarnok nem tartozik Szűz Mária házához, amelyben lakott. Szűz Mária egykori imádkozó helyén carrarai és efezusi márványból szerény márvány oltárt emeltek, most ezen áll a csonka szobor, ami valamikor az előteret díszítette. Az új területrendezésnél szépen kialakították a forrást is.

Később közhasználatú épületekkel építették be a területet: posta, a szentély gondozóinak lakása, vendéglő. Több kút kialakítása könnyíti a Máriaforrás vizének használatát. Meryem Ana egész megszentelt környezetét a rend, a szent komolyság és a béke jellemzi.

Az új kápolna

felszentelése Szűz Mária mennybevételének ünnepe utáni vasárnap, 1951 aug. 19-én volt. Dr. Gschwind, most már az izmiri székesegyház kanonokja írja: „Körülbelül há-

romezren – többségük az iszlám követőiből – vettek részt az ünnepi misén, amit Descuffi érsek egy hatalmas platánfa árnyékában, kiemelkedő helyen mondott. A Panaya Kapulu hegyi magányában még soha nem volt ilyen ember-tömeg. A török hatóságok is képviseltették magukat, a rádió, a sajtó és idegenforgalom igazgatósága, filmopera-török, újságírók a világ minden részéről. Az ankarai rádió közvetítette az érsek török és francia nyelvű beszédét. Délután egy svájci csoport közös istentiszteletet tartott a kápolnában szentmisével és közös áldozással.

Éjjel, a felszentelés után

történt az első, az egyház által elismert csoda. Az ünnepségen résztvevő Khury izmiri házaspárnak 35 éves, a gyógyíthatatlan Pott-kórban szenvedő lánya volt. A szülők buzgón imádkoztak beteg gyermekükért, egy üveg vizet merítettek a Máriaforrásból és hazavitték. Amikor este tíz óra tájban hazaérkeztek, lányuknak inni adtak a vízből és beteg, elhalt testrészeit megmosták. Négyórás nyugodt alvás után teljesen gyógyultan ébredt a beteg. Az esetet alaposan ellenőrizték és megvizsgálták. Öt orvos állapította meg, hogy természetes magyarázat nem lehetséges. Descuffi érsek 1955 március 10-én dekrétummal ismerte el a csoda valódiságát.

Pére Josef aki 1955–1962 között egy társával együtt gondozta a szentélyt, bizonyítja, hogy ezen idő alatt 70 rendkívüli gyógyulás történt. Nagyboldogasszony ünnepén

több mint kétezren zarándokoltak ide, kétharmaduk mohamedán volt. Az egykori Kirkendzséből elűzöttek közül is hatan eljöttek Athénből. Az érsek akkori beszédében elmondta, hogy az elmúlt tíz év alatt Meryem Anánál, vagy evvel kapcsolatban tíz rendkívüli gyógyulás történt. 1960 december 30-i jelentésében kilenc feltűnő gyógyulásról számol be, ami abban az évben buzgó imádság és a Mária-forrás vizének használatával a keresztényekkel és az iszlám követőivel történt.

A zarándoklatok

évről évre gyarapodnak és vonulnak az új Mária-szentélyhez. 1959-ben 28 522, 1960-ban 49 695 zarándokot számoltak meg, ma már évenként kereken százezer zarándokra számítanak.

A zarándokok között a föld majdnem minden népének, vallásának és nyelvének képviselője megtalálható.

P.Dr. Clemens M. Henze CSSR sok alapos és nagy szerepvel készített tanulmányt írt Meryem Anáról. Az egyikben ez áll: „A kis szentély népeket és vallásokat összekötő központ lett, ami egyedüli az egész világon”.

Mi a feladata

az új búcsújáró helynek?

Az ebben a házban lakó Szűz Mária legyőzte a világot. Az Úr mennybemenetele után szíve mindig nála volt. Ebben a magatartásban akar példaképünk lenni, nekünk, akik annyira ragaszkodunk a földhöz, és akik gyakran belebetegszünk környezetünk tiszta evilágiságába.

Ez a búcsújáróhely tekintetünket Szűz Máriára, a fájdalmas Anyára is akarja irányítani. Amint ő mindig szeretettel gondolt az Úr szenvedéseire, úgy segítsen minket is, hogy Krisztus szenvedését állandóan szem előtt tartsuk.

„Esdek, hogy szívembe véssed Szűzanyám nagy szenvedésed s az átvertnek sebeit.”

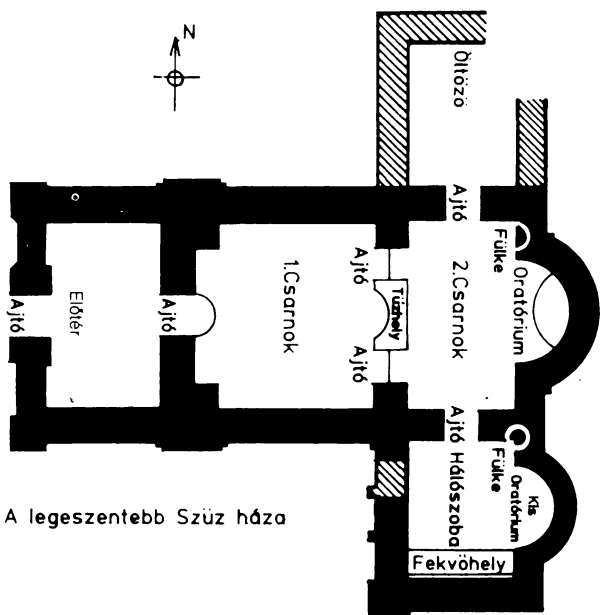
Krisztussal való szenvedése miatt Mária egyben titokzatos Testnek, vagyis Krisztus testvéreinek és mindazoknak anyja, akiket Jézus megváltott vérével az Isten számára (vö. Jel 5,9). Szent János írja a Jelenések könyvében: „Az égen nagy jel tűnt fel: egy asszony, öltözete a nap, lába alatt a hold, fején tizenkét csillagból korona. Áldott állapotban volt, gyötrelmében és szülési fájdalmában kiáltozott”. (Jel. 12,1–2) Ezen a képen az egyházat és a Szűzanyát kell értenünk. Máriához hasonlóan az egyház is titokzatosan hordozza méhében Krisztust az Isten Fiát és a világ Urát. Ezért lobban fel ellene (Mária és az egyház ellen) a sárkány dühe és el akarja pusztítani őket. Sajátos kapcsolat van Mária és az egyház, Mária és az egyház iránti szeretetünk között. Minél jobban, igazabban és bensőségesebben szeretjük az egyházat, annál jobb, igazabb és

bensőségebb lesz szeretetünk Szűz Mária iránt. Ez fordítva is igaz. A sárkány mesterkedése, amikor el akarja hitetni velünk, hogy a máriatiszteletnek háttérbe kell szorulnia, mert zavarja az „egészséges egyháztudatot“ és akadály az egység útján. Hogyan zavarhatná egyháztudatunkat az, hogy mi Szűz Máriát, „az egyház anyját“ (VI. Pál) – ezt a csodálatos teremtményt, akihez egyedülálló módon, szeretettel hajolt le az Isten – különösen tiszteljük és szeretjük. Ő hozta nekünk Jézust, az egyház fejét!

Ő az egység anyja is. Természetesen nem a megalkuváson nyugvó egységé! Istenén kívül senki sem akarja jobban, mint Mária, hogy egyik legyünk Jézus Krisztus hitében és szeretetében. Ő teljesen harmonikus, tökéletesen szeret, minden feltételt magában hordoz, ami az elszakadt testvérek egyesítéséhez szükséges. Minden ökumenikus ügyünk a legjobb helyen van az ő kezében. Az új szentélyben a keresztények és mohamedánok Szűz Mária tiszteletében találkoznak. Hát nem ismerhető fel világosan az Isten rendelkezése?

Az egykor Fájdalmas Anya nemcsak a földön vándorló és szenvedő egyház anyja, hanem a győzedelmes, dicsőséges egyházáé is: ő minden dicsőség Királynője. Ő a Királynője és anyja a nagy tömegnek, amit nem tud senki sem megszámolni, „minden nemzetből, népből és nyelvből a trón és a Bárány előtt fehér ruhába öltözve, kezükben pálmaág.“ (Jel 7,9) „Ezek a nagy szorongatásból jöttek... ruhájukat fehérre mosták a Bárány vérében.“ (Jel 7,14.)

Felelős szerkesztő: Borbély Péter
Copyright, 1990 der Ungarischen Übersetzung:
Opus Mystici Corporis Verlag
(in Verbindung mit dem Österreichischen Pastoralinstitut)

A legeszenőbb Szűz háza

Nagyboldogasszonynak emelt templomokat szent István, és szíve vágya szerint Szűz Mária mennybevételének ünnepén szólította őt magához Isten a földi házából. Példája nyomán a Nagyboldogasszonyhoz vezet el ez a könyvecske Efezus város közelébe, a törökországi Anatólia tartomány földjére, ahol a keresztény áhitat Meryem Ana (ősi nevén Panaya Kapulu) kegyhelyen Mária házának emlékét és Szűz Mária földi életének utolsó éveit tiszteli. Néhány év jeruzsálemi tartózkodás után ide jött el Jézus Anyja gondviselőjének, Szent János apostolnak vezetésével, aki Efezus város püspöke volt. Itt ünnepelték 431-ben az egyetemes zsinat atyái a város híveivel körmenetileg Jézus Anyját, itt állt a legrégebb Mária templom. A múlt században élt Emmerich Katalin, stigmatizált látnoknő. Látomásaiban szerepel Mária efezusi házának leírása és helyrajzi pontos megjelölése. Clemens von Brentano lejegyzéseinek nyomán francia régészek hitelt adtak a látomásnak és sikeres vállalkozással 1890/91-ben – éppen 100 évvel ezelőtt – feltárták a helyet, ahol évszázadokon élt a Mária házáról szóló keresztény hagyomány. Kegyhely kezd kialakulni, amely 1950/51-ben – XII. Pius pápa dogmatikus döntése nyomán – felvirágzásnak indul. Jelentőségére felfigyel maga a török kormány és lassan kezdi ismerni a nagyvilág. Ma már évente 100 000 zarándok – köztük szép számmal az Iszlám hívei – látogat el oda: imádkoznak a családok békéjéért és a nemzetek megbékéléséért, épülnek az ott történt imameghallgatásokon és csodás gyógyulásokon, miután csodás erejű forrás is fakadt a ház tövében. Bízó imádságuk csöndes kitartással a hit diadalát egyengeti és az egy igaz Isten híveinek békés találkozóját szolgálja. Imáinkban – elsősorban a rózsafüzér buzgó végzésével – azt kérjük: Legyen pártfogónk a Nagyboldogasszony, a mennybe fölvev és megkoronázott Szüzanya Mária!